

Forslag

til

Lov om bekæmpelse af flyvehavre.

Fremsat den 27. februar 1975 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Landbrugsministeren kan efter forhandling med de interesserede erhvervs hovedorganisationer fastsætte bestemmelser om bekæmpelse af og forebyggelse af spredning af vildtvoksende 1-årige havrearter, der har løsningslag ved grunden af en eller flere kerner i småakset (flyvehavre).

Stk. 2. Ministeren kan i medfør af stk. 1 blandt andet fastsætte bestemmelser om:

1. bortlugning, afhugning, jordbehandling og kemisk bekæmpelse af flyvehavreplanter,
2. oplysningspligt om og undersøgelse af frø, korn og andre varer, hvormed flyvehavre kan spredes,
3. formaling af foderkorn og
4. forbud mod indførsel og salg af pyntegræs og frø heraf.

Stk. 3. I bestemmelser som nævnt i stk. 2, nr. 1, kan det fastsættes, at påbudte foranstaltninger, der ikke er udført inden en fastsat frist, kan udføres af vedkommende myndighed på ejerens eller brugerens bekostning. Det skyldige beløb kan inddrives ved udpantning hos den pågældende.

§ 2. Ved salg, bortforpagtning eller bortleje af jordbrugsarealer skal overdrageren over for erhververen skriftligt gøre rede for sit kendskab til, hvorvidt flyvehavre forekommer på arealerne.

§ 3. Anbringes sneskærme af halmbånd på eller ved jordbrugsarealer, og viser der sig sommeren efter sneskærmenes anbringelse flyvehavre på eller i nærheden af det

sted, hvor sneskærmene var anbragt, har vedkommende jordbruger ret til erstatning herfor hos den, der har ladet sneskærmene opstille, medmindre denne godtgør, at forureningen ikke hidrører fra halmbåndene.

Stk. 2. Den, der har erhvervet sædekorn eller frø til udsæd, som har været undersøgt efter nærmere af ministeren godkendte regler, kan ikke kræve erstatning hos leverandøren for forekommende flyvehavre, medmindre leverandøren har gjort sig skyldig i forømmelighed.

§ 4. Landbrugsministeren kan fastsætte bestemmelser om sagkyndig besigtigelse og skøn til brug ved behandlingen af tvister om erstatning for forekommende flyvehavre.

§ 5. Overtrædelse af § 2 straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 1, stk. 1, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 6. Loven træder i kraft den 1. juli 1975.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan bestemme, at loven helt eller delvis skal træde i kraft på et tidligere tidspunkt.

Stk. 3. Lov nr. 232 af 19. maj 1971 om bekæmpelse af flyvehavre ophæves.

§ 7. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Nærværende lovforslag fremsættes under hensyn til, at det i § 9, stk. 3, i lov nr. 232 af 19. maj 1971 om bekæmpelse af flyvehavre er bestemt, at loven skal optages til revision senest i folketingsåret 1974-75. Lov nr. 232 af 19. maj 1971 er optrykt som bilag til nærværende lovforslag.

Forslaget er identisk med det den 28. november 1974 fremsatte lovforslag, som ikke nåede at blive behandlet, inden folketingsvalget den 9. januar 1975 blev udskrevet.

Efter gennemførelsen af loven af 1971 har flyvehavresituationen stort set holdt sig uændret. Selv om forholdene i Danmark måske er bedre end i mange andre lande, er der almindelig enighed om, at indsatsen i bekæmpelsen af flyvehavre må forstærkes med henblik på en tilbagetrængning af dette skadelige ukrudt.

Dette tænkes gennemført først og fremmest ved en effektivisering af lugepligten men også ved en nedsættelse af tolerancen for indhold af flyvehavrekerner i danskavlet foderkorn. For så vidt angår lugning er det oplyst, at den ikke altid foretages tilstrækkeligt effektivt, og det er derfor hensigten at bemyndige statens plantetilsyn til i tilfælde af forsømmelse at lade lugning foretage på den forsømmeliges bekostning. Ligeledes er det hensigten at udvide lugepligten til et større område end det jordstykke, der ligger indtil 15 m fra skel, men en sådan udvidelse skønnes af praktiske grunde at måtte ske gradvist, efterhånden som forholdene muliggør det.

Det bemærkes i denne forbindelse, at den kemiske bekæmpelse ikke har indfriet de forventninger, der ved sidste lovrevision blev stillet til den. Der arbejdes dog stadig med dette spørgsmål, hvorfor det må håbes, at det i løbet af nogle år vil være muligt at få flyvehavren under kemisk kontrol.

I takt med bekæmpelsen i marken er det som nævnt planen at nedsætte tolerancen for indholdet af flyvehavrekerner i danskavlet foderkorn, der i følge den gældende lov er indtil 2 kernér pr. kg. En nedsættelse af tolerancen må dog stå i et rimeligt forhold til bekæmpelsen i marken og derfor også foregå gradvist.

Medens der hidtil har været stillet et ubetinget krav om, at sædekorn skal hidrøre fra marker, som ved inspektion er fundet fri for flyvehavre, vil det ikke fremtidig være muligt fuldt ud at opretholde dette krav. Forholdet er nemlig det, at der af De europæiske Fællesskaber er fastsat bestem-

melser, der forpligter Danmark til at tillade indførsel af sædekorn fra andre EF-lande, som ikke opfylder dette krav, men alene hører til et parti, hvoraf en prøve på 3 kg er fundet fri for flyvehavre.

Det bemærkes, at EF's direktiver ikke er til hinder for opretholdelse af kravet om frihed for flyvehavre ved markinspektion af danskavlet såsæd, og at dette krav agtes opretholdt.

Dersom det viser sig, at den lempeligere regel for undersøgelse af indført sædekorn giver anledning til udbredelse af flyvehavre, vil spørgsmålet om ændring af EF-bestemmelserne blive taget op.

Som det fremgår af det foranstående kan der på forskellige områder blive tale om ændring af de tekniske regler vedrørende flyvehavre. Det er på denne baggrund fundet uhensigtsmæssigt at opretholde en ordening med detaljerede bekæmpelsesregler i selve loven. I stedet foretrækkes det, at sådanne bestemmelser fastsættes ved bekendtgørelser, således at der efter behov kan foretages de nødvendige tilpasninger.

Nærværende forslag er derfor udformet som en bemyndigelseslov, der forudsættes udfyldt ved bekendtgørelser inden lovens ikrafttræden. Med denne ændrede udformning er der ikke tilstræbt principielle ændringer i bestemmelserne.

Gennemførelsen af forslaget påregnes ikke at ville medføre øgede udgifter for statskassen eller øget administration.

Til de enkelte paragraffer bemærkes:

Til § 1.

I stk. 1 gives der ministeren en generel bemyndigelse til at træffe foranstaltninger til bekæmpelse af flyvehavre og forebyggelse af dens spredning.

Stk. 2 indeholder udtrykkelig hjemmel for de mere vidtgående bestemmelser, der forudsættes gennemført. Disse bestemmelser tænkes fastsat i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i den gældende lov. Opregningen af de bestemmelser, som påtænkes gennemført, er ikke udtømmende, idet yderligere bestemmelser svarende til den gældende lov vil blive fastsat i medfør af stk. 1, herunder f. eks. krav om rensning af maskiner o. lign. samt forbud mod udlægning af vildtfoder, der indeholder flyvehavre. Der vil således ikke blive foretaget principielle ændringer i retsgrundlaget for bekæmpelsen i forhold til den gældende lov.

Bestemmelsen i stk. 3 er ny og foreslås indført

med henblik på den i indledningen nævnte effektivisering af lugepligten.

Denne effektivisering forudsættes gennemført ved, at statens plantetilsyn efter besigtigelse af vedkommende ejendom giver ejeren eller brugeren pålæg om bekæmpelse inden en vis frist. Såfremt pålægget ikke er opfyldt inden fristens udløb, lader plantetilsynet bekæmpelsen foretage på ejerens eller brugerens bekostning.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til § 2, stk. 2, i den gældende lov.

Til §§ 3 og 4.

Loven tager ikke stilling til det generelle spørgsmål, om der består erstatningspligt i tilfælde af forurening med flyvehavre, typisk når der er tale enten om køb af landbrugsjord hvorpå der findes flyvehavre, eller om forurening af jord ved anvendelse af indkøbt forurenet såsæd eller frø. Dette spørgsmål må derfor afgøres efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

At erstatningsansvar kan opstå, er dog forudsat ved forslaget § 3 og 4 og fastslået ved retspraksis.

Bestemmelsen i § 3, stk. 1, der er overtaget uændret fra den gældende lovs § 6, stk. 2, ændrer den almindelige bevisbyrde, hvorefter den, der kræver erstatning, skal godtgøre, at skaden er forvoldt af den påståede skadevolder. I stedet herfor lægger bestemmelsen bevisbyrden på skadevolderen, der skal bevise, at flyvehavren forekom før den på-

ståede skadevoldende handling (opsætning af halm-bånd).

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 4, stk. 6, i den gældende lov, dog med den ændring, at det som en betingelse for ansvarsfrihed kræves, at undersøgelsen har været foretaget efter nærmere af ministeren godkendte regler. Da tilstrækkelig sikkerhed for frihed for flyvehavre i sædekorn efter danske erfaringer ikke kan opnås uden undersøgelse af den mark, hvor sædekornet avles, findes det kun forsvarligt at indrømme erstatningsfrihed i tilfælde, hvor en sådan undersøgelse er foretaget.

Medens § 3 således dels fastsætter regler om henholdsvis omvendt bevisbyrde og ansvarsfrihed i visse nærmere angivne tilfælde, gives der ved § 4 mulighed for fastsættelse af regler for fremgangsmåden ved konstatering af skadens omfang og i givet fald dens opståen. Disse regler tænkes fastsat efter de principper, der indeholdes i den gældende lovs § 5.

Til § 5.

Ved stk. 3 foreslås indført bødeansvar for selskaber, der overtræder bestemmelserne.

Til § 6.

Det foreslås, at landbrugsministeren får hjemmel til inden den ved stk. 1 fastsatte ikrafttrædelsesdato at sætte den nye lov i kraft, efterhånden som dette er muligt. Samtidig bortfalder de tilsvarende bestemmelser i den gamle lov.

Bilag.

Lov nr. 232 af 19. maj 1971 om bekæmpelse af flyvehavre.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vittterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Ved flyvehavre forstås i denne lov alle vildtvoksende, 1-årige havrearter, der har løsningslag ved grunden af en eller flere kerner i småakset.

Stk. 2. Ejeren af et jordareal, herunder jordbrugsarealer, vejrabatter, vandløbsbredder, oplagspladser, flyvepladser og militærarealer, skal bekæmpe flyvehavre på arealet ved bortflugning, afhugning, jordbehandling eller sprøjtning med et egnet flyvehavrebekæmpelsesmiddel. Mergellejer, kalklejer, grusgrave og offentlige lossepladser samt arealer, der ligger inden for en afstand af 15 m fra skel, skal i hele vækstsæsonen holdes fri for frøbærende flyvehavreplanter. Bortluget flyvehavre skal straks brændes.

Stk. 3. Er et jordareal bortforpagtet eller på anden måde givet i brug, påhviler pligten i stk. 2 brugeren.

§ 2. En jordbruger, på hvis ejendom flyvehavre forekommer, skal ved salg, bortgivelse, udlån eller anden udlevering af korn og halm fra ejendommen give modtageren meddelelse herom. Ved salg skal den nævnte meddelelse på købers forlangende gives skriftligt.

Stk. 2. Ved salg, bortforpagtning eller bortleje af jordbrugsarealer skal overdrageren over for erhververen skriftligt gøre rede for sit kendskab til, hvorvidt flyvehavre forekommer på arealerne.

§ 3. Før en handlende udleverer korn til foderbrug til forbruger, skal den handlende undersøge kornet for indhold af flyvehavre. Såfremt der i dansk korn findes indhold af flyvehavre ud over 2 kerner pr. kg, skal kornet, forinden levering finder sted, være

formalet på erhvervsmæssigt drevne møller. Formalingen skal være foretaget med en malefinhed på mindst 70, for havre og bland-sæd dog mindst 55.

Stk. 2. Ved import af korn skal importøren ved autoriseret prøveudtager lade ud-tage prøver af kornet. Prøverne skal derefter på statsfrøkontrollen undersøges for indhold af flyvehavre. Viser der sig herved indhold af flyvehavre, skal kornet før ud-levering til foderbrug formales som anført i stk. 1. Ved udlevering af kornet til mellem-handler skal importøren underrette denne om indholdet af flyvehavre. Pligten til for-maling påhviler derefter mellemhandleren.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for korn i foderblandinger, produkter af korn, kornafrensning og frøafrensning.

Stk. 4. Kundeformaling af korn, der indeholder flyvehavre, skal foretages med den malefinhed, som er angivet i stk. 1.

Stk. 5. Ved malefinhed forstås i denne lov den procentdel af malegodset, som efter sigtning i 5 minutter har passeret et plade-sold med 1 mm runde huller i en rundsigte.

§ 4. Korn må kun sælges, bortgives, ud-lånes eller på anden måde udleveres som såsæd her i landet, såfremt det enten

- a) af leverandøren garanteres fri for flyve-havre eller
- b) er avlet og godkendt under frøkontrol-kommissionens sædekornsordning eller
- c) hidrører fra et parti, hvoraf en gennem-snitsprøve har været analyseret på god-kendt laboratorium uden fund af flyve-havre, og som derhos stammer fra en mark, der ved en af statsfrøkontrollen

eller en landbo- eller husmandsforening foretaget kontrol er fundet fri for flyvehavre.

Stk. 2. Oliefrø og bælgسæd, såvel dansk som importeret, samt importeret græsfrø må kun sælges, bortgives, udlånes eller på anden måde udleveres som såsæd her i landet, såfremt varen enten

- a) af leverandøren garanteres fri for flyvehavre eller
- b) hidrører fra et parti, hvoraf en gennemsnitsprøve har været analyseret på et godkendt laboratorium uden fund af flyvehavre.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte gennemsnitsprøver skal udtages af en autoriseret prøveudtager efter statsfrøkontrollens regler for prøveudtagning, og prøvernes størrelse må ikke være under 1 kg, for havres vedkommende ikke under 2 kg.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på avlers salg af såsæd, der efter aftale med køberen er avlet på en mark, som han har endeligt godkendt.

Stk. 5. Efter indstilling af De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger kan landbrugsministeren gøre undtagelse fra reglerne i stk. 1 og 2, såfremt særlige forhold i et høstår skulle gøre sådan undtagelse ønskelig.

Stk. 6. Den, der har erhvervet såsæd som angivet i stk. 1, b og c, og stk. 2, b, kan ikke kræve erstatning hos leverandøren for forekommende flyvehavre, medmindre leverandøren har gjort sig skyldig i forsømmelighed.

§ 5. Såfremt der viser sig flyvehavre i en mark, hvis bruger hertil har erhvervet såsæd af de i § 4, stk. 1 og 2, angivne arter, og brugeren vil gøre gældende, at flyvehavren hidrører fra denne såsæd, kan han, såfremt han ikke kan opnå en mindelig ordning med leverandøren, forinden sag indbringes for domstolene, indhente en erklæring fra de i stk. 2 nævnte sagkyndige om, hvorvidt flyvehavren hidrører fra såsæden, og om størrelsen af det tab, som flyvehavrens tilstedeværelse har påført ham.

Stk. 2. Erklæringen skal afgives af 3 sagkyndige, hvoraf såsædmodtageren udpeger den ene, medens den anden udpeges af såsædleverandøren på modtagerens opfordring.

De af modtager og leverandør udpegede personer vælger i forening en opmand. Har leverandøren ikke inden 2 dage efter modtaget opfordring udpeget sin repræsentant, udpeges denne på modtagerens begæring af leverandørens brancheorganisation. Kan de 2 repræsentanter ikke enes om at udpege en opmand, udpeges han af landbo- eller husmandsforeningernes samvirksomhed inden for den pågældende landsdel.

Stk. 3. De 3 sagkyndige skal tilsige parterne til besigtigelse ved anbefalet brev, stævningsmand eller på anden bevislig måde uden unødigt ophold.

Stk. 4. Efter besigtigelsen afgiver de 3 sagkyndige uden unødigt ophold en af grunde ledsaget erklæring om de i stk. 1 omhandlede 2 spørgsmål. I erklæringen skal angives de vigtigste af sagens omstændigheder, herunder bl. a. angivelse af forekommende flyvehavres mængde og placering i marken, såsom om planterne står enkeltvis eller i grupper, i eller mellem de såede rækker, om de er jævnt fordelt over marken eller begrænset til visse dele af denne.

Stk. 5. Inden de sagkyndige afgiver erklæring, kan de mægle forlig. Forliget skal underskrives af parterne.

Stk. 6. De sagkyndige fastsætter de med markbesigtigelsen og erklæringens afgivelse forbundne omkostninger. Omkostningerne afholdes foreløbig af modtageren, medmindre andet er aftalt.

§ 6. Markkredskaber, tærskværker, mejtærskere og andre høstmaskiner samt rense-, tørre- og bejdsemaskiner, der har været anvendt på en ejendom med flyvehavre, skal grundigt renses for flyvehavre, før de fjernes fra ejendommen. Transportkredskaber og sække, der har været anvendt til afgrøder indeholdende flyvehavre, skal omhyggeligt renses, før de på ny benyttes inden for jordbruget.

Stk. 2. Anbringes sneskærme af halmbånd på eller ved jordbrugsarealer, og viser der sig sommeren efter sneskærmernes anbringelse flyvehavre på eller i nærheden af det sted, hvor sneskærmene var anbragt, har vedkommende jordbruger ret til erstatning herfor hos den, der har ladet sneskærmene opstille, medmindre denne godtgør, at forureningen ikke hidrører fra halmbåndene.

§ 7. Det er forbudt her til landet at indføre og her i landet at sælge eller udlevere pyntegræs eller frø heraf med indhold af flyvehavre.

Stk. 2. Det er forbudt at udlægge fugle- og vildtfoder med indhold af flyvehavre.

Stk. 3. Den, der ad offentlig vej transporterer korn eller andre varer med indhold af flyvehavre, skal træffe sådanne foranstaltninger, at spredning af flyvehavrekerner til de omkringliggende arealer undgås.

§ 8. Overtrædelse af § 1, stk. 2 og 3, § 2, § 3, stk. 1-4, § 4, stk. 1-3, § 6, stk. 1, og § 7 straffes med bøde.

§ 9. Loven træder i kraft den 1. juli 1971.

Stk. 2. Lov nr. 86 af 21. marts 1959 om bekæmpelse af flyvehavre ophæves.

Stk. 3. Loven optages til revision senest i folketingsåret 1974-75.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg slot, den 19. maj 1971.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Henry Christensen.